

dr hab. Ewa Wojtyga, prof.AM

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki, Dyrygentury,

Rytmiki i Edukacji Muzycznej

Katedra Rytmiki i Improwizacji Fortepianowej

Recenzja zawierająca ocenę pracy doktorskiej w dziedzinie sztuk muzycznych

w dyscyplinie artystycznej rytmika i taniec mgr Anny Kokocińskiej,

w ramach przewodu doktorskiego wszczętego przez Radę Wydziału Kompozycji, Teorii Muzyki,
Rytmiki i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
w dniu 10.07.2012 roku.

Przesłane do recenzji materiały to płyta DVD zawierająca interpretacje ruchowe sześciu części (I, II, III, X, XI, XII) kompozycji Andrzeja Panufnika *Arbor Cosmica* wraz z opisem dzieła zatytułowanym *Interpretacja ruchowa Arbor Cosmica Andrzeja Panufnika w kontekście cech jego języka kompozytorskiego* oraz dokumentacja informująca o wykształceniu, przebiegu zatrudnienia i osiągnięciach Doktorantki do 2012 roku.

Podstawowe dane o kandydatce

Pani Anna Kokocińska jest absolwentką Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, gdzie uzyskała dyplom w zakresie rytmiki (2008). W czasie studiów, w ramach stypendium naukowego, studiowała w Królewskiej Akademii Muzycznej w Sztokholmie (2007). Kształciła się dodatkowo w zakresie tańca współczesnego, biorąc udział w międzynarodowych warsztatach i konferencjach z tej dziedziny: w Poznaniu (2002, 2003) i Bytomiu (19-21.02.2010, 27.06–10.07. 2010, 26.06-09.07.2011). Uczestniczyła także w Międzynarodowych Warsztatach Rytmiki w Hellerau (2004, 2005, 2011), w III Międzynarodowych Warsztatach Rytmiki w Akademii Muzycznej w Łodzi (2004), w Ogólnopolskiej Konferencji Metodyczno-Naukowej w Akademii Muzycznej w Poznaniu (2009), w Ogólnopolskim Seminarium Rytmiki i Solfeżu E. Jaques-Dalcroze'a w Katowicach (2010). Ponadto była członkiem Francuskiej Kompanii Tanecznej „Compagnie Trajectoire” (2008), która przygotowała spektakl muzyczno-ruchowo-filmowy prezentowany wielokrotnie we Francji i w Polsce.

Mgr Anna Kokocińska jest zatrudniona w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu na stanowisku asystenta od października 2009 roku. Jest autorką 18 kompozycji ruchowych powstałych w latach 2005-2012, prezentowanych między innymi w Akademii Muzycznej w Poznaniu, w

Królewskiej Akademii Muzycznej w Sztokholmie, w Hochschule für Musik Carl Maria Weber w Dreźnie, czy w Centrum Kultury Zamek w Poznaniu. Doktorantka występowała także w licznych koncertach jako wykonawca kompozycji ruchowych, zarówno własnych, jak i innych autorów.

W przedłożonej dokumentacji czytamy, że mgr Anna Kokocińska przeprowadziła sześć warsztatów i wygłosiła cztery referaty, jednak nie wszystkie potwierdzone są stosownym dokumentem (brak potwierdzenia przeprowadzenia warsztatów dla Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów Rytmiki i w ramach XV Festiwalu Nauki i Sztuki oraz dwóch wygłoszonych referatów).

Ocena dzieła artystycznego

Do realizacji ruchowej Doktorantka wybrała sześć Ewokacji: I, II, III, X, XI, XII.

Ewokacja I utrzymana jest w tempie andante moderato. Silne gesty korespondują z mocnym, nasyconym brzmieniem. Dwie grupy wykonawców odzwierciedlają dwie warstwy brzmieniowe kompozycji muzycznej. Symetryczne ustawienia par wykonawców rozmieszczonych na całej przestrzeni sceny, przemieszczających się na niewielkich odcinkach dobrze ilustrują materię muzyczną – jednolitą w swoim brzmieniu. Na podkreślenie zasługuje technika ruchu, nawiązująca do tańca współczesnego, z charakterystycznymi fazami napięcia i rozluźnienia, nazwanymi przez Doktorantkę aktywnością i pasywnością, a przejawiająca się w trudnych ewolucjach widocznych zwłaszcza w niskich pozycjach, oraz dobra praca rąk.

Ewokacja II w tempie allegretto ma pogodny i taneczny charakter. W realizacji ruchowej Autorka zastosowała rekwizyt – elastyczne taśmy trzymane przez wykonawców. Rozciągane, zaplatane, przenoszone na głowę pomagają zilustrować różnorodność artykulacyjną i brzmieniową omawianej części, tworząc interesujące graficznie obrazy.

Ewokację III (andante con moto) rozpoczyna duet oświetlony punktowym światłem. Wykonawcy nie pokonują przestrzeni, realizacja ruchowa ogranicza się do ruchu rąk i zmian w ustawieniach ciała, co w zupełności oddaje charakter muzyki. W dalszej części zwiększa się liczba wykonawców, co wiąże się ze wzmożonym napięciem w muzyce. W całej kompozycji ruchowej dobrze podkreślone są kulminacje w muzyce.

Ewokacja X w tempie molto vivace realizowana jest przez dziesięcioosobową grupę. Zamaszyste gesty, energiczne podskoki, przebiegnięcia dobrze oddają żywiołowy charakter kompozycji muzycznej. Wyraźnie zarysowane są w ruchu płaszczyzny brzmieniowe i charakterystyczne motywy.

Ewokacja XI (adagietto) to delikatna w ruchu i trochę nierealna, tajemnicza za sprawą oświetlenia i spowijającej wykonawców mgły, interpretacja Doktorantki. Ciekawe ukształtowania grup, interesujące gesty, wciąż zmienne, niespokojne stanowią atut tej kompozycji ruchowej.

W **Ewokacji XII** (presto) rytmika wysuwa się na plan pierwszy. Krótkie repetowane motywy, przerywane pauzami oddane są w ruchu za pomocą wyskoków, obrotów z wykorzystaniem zmiennych poziomów, co stanowi o żywiołowości interpretacji, ale też o jej technicznej trudności.

We wszystkich opracowanych przez Doktorantkę częściach zastosowano ruch autoteliczny, wywodzący się z techniki tańca współczesnego. W Ewokacji II zastosowano rekwizyt, tym samym wyłamuje się ona z całości dzieła. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż Doktorantce udało się uzyskać właściwą energię i płynność ruchów w wielu trudnych ewolucjach, w których wykonawcy nie „zmagają się z materią” – własnym ciałem. I choć zbliżenia obnażają pewne mankamenty, szczególnie w wyrażaniu emocji mimiką, to w większości radzą sobie oni dobrze z zadaniami postawionymi przed nimi przez Autorkę kompozycji ruchowych. Bardzo dobra też jest praca rąk, zarówno z uwagi na interesujące kombinacje ruchów, zwłaszcza w wolnych tempach, ale także z uwagi na technikę ruchu.

Wszystkie zrealizowane części utworu *Arbor Cosmica* spaja jednakowy pod względem kroju kostium. Kolorystyka odnosi się do idei drzewa kosmicznego, gdzie szary kolor kombinezonu stanowiącego bazę stroju nawiązuje do pnia drzewa, natomiast nakładane tuniki mają kolor niebieski, symbolizujący koronę drzewa, i czerwony obrazujący korzenie. Symbolikę kolorów Doktorantka omówiła w opisie dzieła na podstawie *Słownika symboli* Władysława Kopalińskiego. Dopasowanie kolorystyki tunik do poszczególnych Ewokacji uzasadnia w kolejnych akapitach pracy i nie budzi to zastrzeżeń, natomiast sama ich forma tak. Krótkie dziewczęce sukienki, którymi w istocie są, nie do końca przekonują, zwłaszcza w zestawieniu z mocnymi, energicznymi częściami kompozycji Panufnika. Tuniki w czerwonym kolorze szczególnie odcinają się od szarego kombinezonu uwypuklając kobiecy charakter stroju.

W opisie dzieła, poza omówionym wyżej strojem, Autorka przybliży koncepcję artystyczną zrealizowanej kompozycji ruchowej. Szczegółowa analiza partytury i elementów ruchu odnoszonych stale do koncepcji utworu *Arbor Cosmica* stanowi główny rozdział pracy pisemnej i obejmuje, wraz z przykładami muzycznymi i zdjęciami, ponad 140 stron. We wstępnych dwóch rozdziałach Doktorantka przybliży postać Andrzeja Panufnika i interpretację ruchową kompozycji muzycznych w metodzie Emila Jaques-Dalcroze'a. Drobne mankamenty pracy stanowią niezbyt czytelne opisy realizacji ruchowych, błędy w przypisach odsyłających do niewłaściwych stron (przypis 142 i 143 odsyła do strony 40 zamiast 42), skróty myślowe takie jak: niskie instrumentarium (na przykład na stronie 49, 82), niejasne sformułowania w stylu: „Traktowanie melodii wprowadza nastrój zwiększonej przestrzeni muzycznej”, czy „...wzmożenie napięcia poprzez coraz wyższe traktowanie melodii”.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z przedstawioną dokumentacją, dziełem, na które składają się interpretacje ruchowe sześciu Ewokacji z *Arbor Cosmica* Andrzeja Panufnika i opisem dzieła stwierdzam, że Pani Anna Kokocińska wykazała się zarówno wiedzą teoretyczną, jak i umiejętnościami praktycznymi niezbędnymi do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Przedstawiona praca doktorska spełnia wymogi art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14.03.2003 roku oraz uzasadnia dopuszczenie do dalszego etapu postępowania w ramach przewodu doktorskiego.

Dr hab. Ewa Wojtyga, prof. AM